

Ukens statistikk

6. - 10. september 1999

36

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Ny statistikk

• Produksjonsindeks for industrien, juli 1999	3
• Livs- og skadeforsikringsselskaper, 1. halvår 1999	6
• Byggjekostnadsindeks. Bustader, august 1999	12
• Detaljomsetningsindeksen, juli 1999. Endelige tall	13
• Varekonsumindeksen, juli 1999	14
• Kontrollerte slakt, 1. halvår 1999	17
• Månedlig elektrisitetsstatistikk, juli 1999	19
• Regnskapsstatistikk for private barnehager, 1998	21
• Egenbetaling i barnehager, august 1999. Endringstall	25
• Harmonisert konsumprisindeks for Norge, per 15. august 1999	26
• Konsumprisindeksen, per 15. august 1999	27
• Prisindeks for førstegongsomsetning innenlands, per 15. august 1999	29
• Produsentprisindeksen, per 15. august 1999.	30

Annet stoff

• Valgaktuelt:	
5 prosent med utenlandsk bakgrunn.	4
Bygninger utgjør lite av tettstedsarealet.	7
Veitrafikk og vedfyring forurensner mest	9
Avfallshåndtering i utvikling	11
Få låner over evne	15
Færre, men større bruk	23
• Statistikk mot år 2000: 1970-1971:	
Norge et innvandringsland siden 1971	31

Ukens statistikk

Redaksjon: Svein Longva (ansv. red.), Atle Jansson, Aina Landsverk og Ragnfrid Longva.

Trykk: Lobo Grafisk as.

Priser: Pr. år kr 950,- inkl. mva. Enkeltnr. kr 30,- inkl. mva.

ISSN: 0804-0524.

Husk å oppgi kilde: Ukens statistikk, Statistisk sentralbyrå.

Dagens statistikk

Ukens statistikk fungerer som en ukentlig oppsummering av de daglige statistikkfrigivningene på Statistisk sentralbyrås (SSB) webtjeneste. Der blir all ny statistikk presentert under navnet Dagens statistikk, som er en integrert del av hjemmesiden på webtjenesten.

Papirutgaven av Ukens statistikk kan du laste ned i PDF-format fra vår webtjeneste: <http://www.ssb.no/us/>.

I Dagens statistikk presenteres all ny statistikk fra SSB. Statistikken dekker hele spekteret av norsk samfunnsliv. Alle nye statistikker blir presentert med en nyhetsartikkel, tabeller og figurer. På hjemmesiden finner du tittel og ingress, med link til resten av artikkelen. Dagens statistikk blir oppdatert med nye statistikker hver dag kl. 1000.

En oversikt over alle planlagte frigivninger finnes i Statistikk-kalenderen, som du finner på vår webtjeneste:

<http://www.ssb.no/emner/kalender/>.

Publisering

Statistisk sentralbyrå utgir statistikk og analyser i en rekke ulike serier og periodiske publikasjoner. I **Norges offisielle statistikk** inngår Statistisk årbok, Historisk statistikk og Regionalstatistikk. **Samfunnsspeilet** og **Økonomiske analyser** bringer utdypende kommentarer og analyser. **Statistiske analyser** bringer mer "populære" analyser. **Sosiale og økonomiske studier** er en serie for forskningsformidling. **Rapporter** i tilknytning til aktuelle prosjekter og oppdrag. Aktuell statistikk presenteres i temapublikasjoner; **Bank- og kredittstatistikk**, **Månedstatistikk over utenrikshandelen**, **Bygginformasjon**, **Aktuelle befolkningstall**, **Barn og unge**, **Aktuell statistikk** og **Aktuell utdanningsstatistikk**.

I samarbeid med øvrige nordiske statistikkbyråer, utgis årlig Nordisk statistisk årbok, samt en CD-ROM med nordisk statistikk.

Bestilling av publikasjoner

Statistisk sentralbyrå,
Salg- og abonnementservice,
2225 Kongsvinger

Telefon: 62 88 55 00

Telefaks: 62 88 55 95

E-post: salg-abonnement@ssb.no

Enkeltpublikasjoner kan også kjøpes hos:
Akademika – avdeling for offentlige publikasjoner
Møllergt. 17, Postboks 8134 Dep, 0033 Oslo
Telefon: 22 11 67 70. Telefaks: 22 42 05 51

Alle publikasjoner finnes i vårt bibliotek.
Telefon: 22 86 46 42/43. Telefaks: 22 86 45 04.

Standardtegn i tabeller

Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Rettet siden forrige utgave	r
Desimalskilletegn	, (.)

Produksjonsindeks for industrien, juli 1999

Energinæringane løfta produksjonen

Produksjonen innafor olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning viste ein sesongjustert auke på 5,8 prosent frå juni til juli i år. Energinæringane løfta totalproduksjonen. Verkstadnæringane trekkjer ned produksjonen i industrien.

Kraftproduksjonen har hatt ein sesongjustert auke på 11,5 prosent frå juni til juli. Det har vore ein rekordhøg eksport av elektrisk kraft i juli. Dersom ein samanliknar vekekorrigererte tal, var produksjonen om lag 26 prosent høgare enn i tilsvarende månad i fjor. Olje- og gassutvinninga viser ein sesongjustert auke på 1,4 prosent frå juni til juli, og i vekekorrigererte tal er produksjonen litt under 1 prosent høgare enn i tilsvarende periode i fjor. Fleire nye oljefelt har starta opp produksjonen gjennom 1999.

Nedgang i verkstadnæringane

Produksjonen i industrien viser ein sesongjustert nedgang på 0,2 prosent frå juni til juli i år. Nedgang i verkstadnæringane spelar inn her. Dersom vi samanliknar vekekorrigererte tal, var produksjonen 2,4 prosent lågare enn i tilsvarende månad i fjor. Store delar av tradisjonell verkstadindustri har hatt ein nedgang frå juli i fjor til juli i år. Ein situasjon med lågare investeringar og dårlegare norsk konkurransevne har virka inn på dette. Lågare vekst hos sentrale land for norsk eksport, og ein lågare ordretilgang og etterspørsel i norsk industri kjem i tillegg.

Produksjonsindeksen for industrien, juli 1999. Prosentvis endring

	Vekekorrigererte ¹		Sesongjustert	
	Juli 98-juli 99	Jan.-juli 98- jan.-juli 99	Juni 99-juli 99	Førre 3 md.
Totalindeksen	5,8	-1,7	5,8	2,5
Olje- og gassutvinning	0,7	-4,4	1,4	2,2
Industri	-2,4	-1,5	-0,2	-2,0
Kraftforsyning	26,2	6,5	11,5	15,4
Etter varetype				
Innsatsvarer	-4,4	-2,1	-0,2	-2,4
Investeringsvarer	-0,9	1,0	-2,2	-0,2
Konsumvarer	-2,5	-2,9	-1,6	-1,8
Energivarer	4,5	-2,7	2,7	3,7

¹Omrekna til standardmånad og korrigerert for ulikt tal arbeidsdagar per veke.

Valgaktuelt 1999. Stemmeberettigede med utenlandsk bakgrunn

5 prosent med utenlandsk bakgrunn

I underkant av 3 438 000 personer har stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalget. 84 000 av disse er norske statsborgere med innvandrerbakgrunn, mens 102 200 er utenlandske statsborgere. De to gruppene utgjør til sammen vel 5 prosent av de stemmeberettigede.

Tallene er basert på valgstatistikken, som Statistisk sentralbyrå publiserte tidligere i vår.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 1999. Beregnete tall for personer med stemmerett. Utvalgte grupper. Fylke. Beregnet i april 1999

Fylke	Personer med stemmerett i alt	Utenlandske statsborgere med stemmerett	Stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrerbakgrunn ¹
I alt	3 437 500	101 700	83 800
01 Østfold	194 300	5 000	5 100
02 Akershus	352 000	13 600	9 700
03 Oslo	407 700	29 700	31 700
04 Hedmark	147 700	2 600	1 900
05 Oppland	144 000	2 300	1 500
06 Buskerud	184 200	5 600	5 000
07 Vestfold	164 100	4 100	3 400
08 Telemark	128 500	2 700	2 200
09 Aust-Agder	77 900	2 000	1 300
10 Vest-Agder	116 300	3 800	3 100
11 Rogaland	273 400	8 300	5 300
12 Hordaland	328 700	7 200	5 300
14 Sogn og Fjordane	81 100	1 300	700
15 Møre og Romsdal	185 600	2 800	1 600
16 Sør-Trøndelag	200 800	3 500	2 600
17 Nord-Trøndelag	96 700	1 000	600
18 Nordland	183 200	2 500	1 100
19 Troms	115 200	2 200	900
20 Finnmark	56 100	1 500	800

¹Personer med to utenlandsfødte foreldre.

Norske statsborgere med innvandrerbakgrunn er definert som personer med to utenlandsfødte foreldre.

Utenlandske statsborgere har stemmerett ved lokalvalg dersom de har bodd i landet i minst tre år på valgdagen. Alle nordiske statsborgere har stemmerett dersom de var innvandret før 31. mars i valgåret.

Mange norske statsborgere med bakgrunn fra Asia

Nær 43 prosent av de stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrerbakgrunn har sin bakgrunn i Asia, med vel 8 000 hver fra henholdsvis Pakistan og Vietnam. Nær 10 000 (12 prosent) er fra Norden og 7 800 (9 prosent) fra Vest-Europa ellers (Tyrkia ikke medregnet). 10 500 (13 prosent) norske statsborgere har østeuropeisk bakgrunn.

Mange svensker blant de utenlandske statsborgerne

Drøyt 42 000 av de 102 000 utenlandske statsborgerne med stemmerett er fra andre nordiske land, hvorav 50 prosent er svenske statsborgere. Totalt sett er dette den største enkeltgruppen. 18 200 (18 prosent) var andre vesteuropeiske statsborgere, og 12 400 (12 prosent) statsborgere fra Øst-Europa. Største enkeltgrupper var statsborgere fra Storbritannia og Bosnia-Hercegovina med henholdsvis 7 700 og 7 500 personer. Antall statsborgere fra tredje verden var 21 600 (21 prosent). Store enkeltgrupper fra tredje verden er pakistanere, srilankere og chilenerne med henholdsvis 3 800, 1 800 og 1 700 personer.

Dersom vi ser bort fra de nordiske statsborgerne som har fått stemmerett på grunn av lovendring, har tallet på utenlandske statsborgere med stemmerett gått ned siden lokalvalget i 1995. Dette skyldes først og fremst at mange har blitt norske statsborgere de siste årene. Størst nedgang har det vært i tallet på statsborgere fra Tyrkia, Iran, Pakistan, Sri Lanka og Vietnam. Tallet på bosniere har økt med 7 500 siden valget i 1995. Det har også blitt flere svenske statsborgere, selv når en ikke tar lovendringen i betraktning.

Utgjør til sammen 15 prosent i Oslo

38 prosent av norske statsborgere med innvandrerbakgrunn, og 29 prosent av de utenlandske statsborgerne med stemmerett er bosatt i Oslo. Disse to gruppene utgjør til sammen om lag 15 prosent av de 407 700 stemmeberettigede i Oslo.

Utenlandske statsborgere med stemmerett utgjør alene drøyt 7 prosent. Ved lokalvalgene i 1991 og 1995 stod denne gruppen for henholdsvis 7 prosent og 8 prosent. Det er fremfor årets kommunestyre- og fylkestingsvalg første gang vi beregner tall for stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrerbakgrunn. Derfor finnes det ikke sammenlignbare tall fra tidligere lokalvalg.

Av de 61 400 stemmeberettigede med utenlandsk bakgrunn (de to gruppene sett under ett) i Oslo, kommer 21 prosent fra Norden, 7 prosent fra Vest-Europa ellers og 13 prosent fra Øst-Europa. Hele 56 prosent fra

tredje verden. Pakistanere er desidert den største enkeltgruppen med 9 200 stemmeberettigede i hovedstaden. Til sammenligning har 76 prosent av landets 435 kommuner lavere innbyggertall enn antall stemmeberettigede pakistanere i Oslo. Svenskene er den nest største gruppen med 7 100 stemmeberettigede.

Minst andel i Nord-Trøndelag

Samlet sett utgjør gruppen av stemmeberettigede med utenlandsk bakgrunn minst andel av totalt antall stemmeberettigede i Nord-Trøndelag, 1,6 prosent, etterfulgt av Nordland med 1,9 prosent. Andelen er, som tidligere nevnt, klart størst i Oslo. Den nest største andelen finner vi i Akershus, hvor denne gruppen utgjør 6,6 prosent av de stemmeberettigede. I følgende fylker er gruppen av stemmeberettigede med utenlandsk bakgrunn høyere enn landsgjennomsnittet på 5 prosent: Oslo, Akershus, Vest-Agder og Østfold, tett etterfulgt av Rogaland og Vestfold.

Situasjonen i noen utvalgte kommuner

Av de 101 700 utenlandske statsborgerne med stemmerett finnes, som for stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrerbakgrunn, klart flest i Oslo, henholdsvis 29 og 38 prosent. 5 prosent av det totale

antallet utenlandske statsborgere har stemmerett i Bergen kommune, 4 prosent i Bærum og Stavanger og 3 prosent i Trondheim. 2 prosent har stemmerett i Drammen, Kristiansand og Asker, mens 1 prosent har stemmerett i Fredrikstad og Tromsø.

Bildet er litt annerledes når vi ser på norske statsborgere med innvandrerbakgrunn. Her har 5 prosent stemmerett i Bergen kommune og 3 prosent i Stavanger, Bærum, Drammen, Kristiansand og Trondheim. 1 prosent har stemmerett i Skedsmo, Fredrikstad og Asker.

Se også:

Valgstatistikk. Stemmeberettigede ved kommunestyre- og fylkestingsvalget, 1999

http://www.ssb.no/ukens_statistikk/utg/9920/6.shtml

Befolkningsstatistikk. Innvandrerbefolkningen

1. januar 1998

http://www.ssb.no/ukens_statistikk/utg/9845/1.shtml

Befolkningsstatistikk. Utenlandske statsborgere

1. januar 1999

http://www.ssb.no/ukens_statistikk/utg/9922/1.shtml

Livs- og skadeforsikringselskaper, 1. halvår 1999

Høye erstatningsutbetalinger

Skadeforsikringselskapene hadde en markert økning i brutto erstatningsutbetalinger på 2,5 milliarder kroner fra 1. halvår 1998 til 1. halvår i år. Likevel ble resultat av ordinær virksomhet forbedret med om lag 410 millioner kroner sett i forhold til samme periode året før.

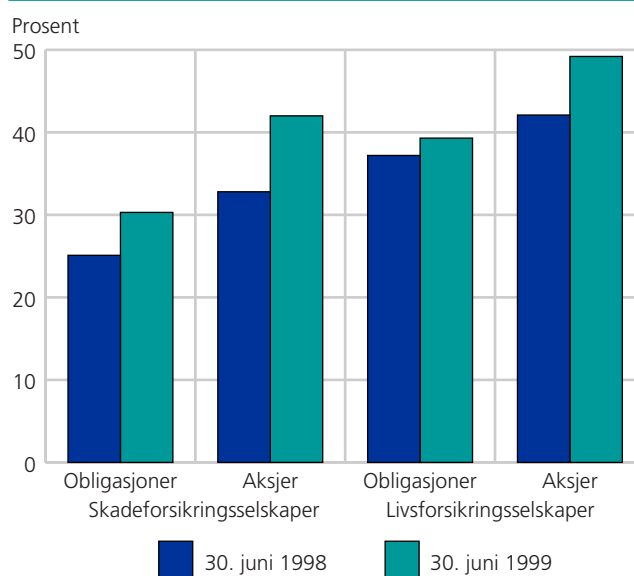
Livsforsikringselskapene kunne vise til en resultatforbedring på nærmere 68 prosent i det samme tidsrommet, og resultatet endte på om lag 1,1 milliarder kroner.

Resultatet av teknisk regnskap for skadeforsikringselskapene var på minus 1,4 milliarder kroner etter 1. halvår i år, noe som var en forverring på 1,2 milliarder sammenlignet med samme periode i fjor. Økte netto skadeutbetalinger og økte driftskostnader kan langt på vei forklare denne utviklingen. Imidlertid førte den gode utviklingen i verdipapirmarkedene til at selskaperes finansielle inntekter økte kraftig, nærmere bestemt fra et nivå på om lag 3,7 milliarder kroner i 1. halvår 1998 til 6,3 milliarder i samme periode i år. Resultat etter ordinær virksomhet endte på 1,6 milliarder kroner, en økning på nær 35 prosent.

Skadeforsikringselskapene hadde ved utgangen av 1. halvår i år en samlet forvaltningskapital på 85,7 milliarder kroner, en økning fra 82,8 milliarder ett år tidligere. I samme periode økte beholdningen av aksjer fra 21,4 til 25,5 milliarder kroner. Dette utgjør en økning fra 34 til 40 prosent som andel av forsikringsmessige avsetninger. Av den totale aksjeporteføljen var om lag 30 prosent plassert i utenlandske selskaper, en økning på 5 prosent fra samme periode i fjor. Obligasjonsporteføljen ble samtidig redusert fra 29,9 til 26,5 milliarder kroner.

Livsforsikringselskapene hadde et forsikringsteknisk resultat, det vil si resultat før fordeling til kunder og skatt, på nær 7 milliarder kroner, som tilsvarer 2,1 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette var en økning på 3,4 milliarder kroner, eller 97 prosent, sett i forhold til samme periode i 1998. Gode tider i verdipapirmarkedene og høye ekstraordinære inntekter førte til at livsforsikringselskapene fikk et resultat på i overkant av 1,1 milliarder kroner, mot 0,7 milliard ett år tidligere.

Andel av total aksje- og obligasjonsbeholdning plassert i utlandet. Prosent

Forvaltningskapitalen til livsforsikringselskapene passerte 337,5 milliarder kroner 1. halvår i år. Sammenlignet med 1. halvår 1998 var dette en økning på 637 millioner kroner. Obligasjonsbeholdningen økte med om lag 14 milliarder kroner mens aksjebeholdningen økte med 21 milliarder, og som andel av forsikringsmessige avsetninger svarer dette til henholdsvis 2,2 og 5,9 prosent økning. Livsforsikringselskapene hadde i likhet med skadeforsikringselskapene økt sin andel av utenlandske verdipapirer, og per 1. halvår i år lå andelen for utenlandske aksjer på nesten 50 prosent.

I uke 37 blir bank- og kredittmarkedsstatistikkheftet lagt ut på weben, og der vil det bli publisert balanse etter finansobjekt og artsinndelt resultatregnskap. I tillegg vil det bli publisert tall for seks perioder for obligasjoner, sertifikater, aksjer og andeler etter utstedersektor og disponerte utlån etter låntakersektor.

Valgaktuelt 1999. Arealdekke i tettsteder

Bygninger utgjør lite av tettstedsarealet

Det er relativt store variasjoner mellom norske kommuner og fylker i hvor tettbygde tettstedene er. Oslo tettsted innenfor kommunegrensen skiller seg ut, her dekker bygninger 15,3 prosent av tettstedsarealet. Rogaland følger med 10,3 prosent. Aust-Agder har lavest grunnutnytting med 6,5 prosent.

Når det gjelder utnytting til boligformål ligger Oslo også høyest, men likevel blir ikke mer enn 6,6 prosent av tettstedsarealet utnyttet til boligbygninger. Tettstedene i Rogaland har 5,0 prosent, og Oppland ligger lavest med 3,3 prosent eller bare halvparten av Oslos andel.

Boliger dekker om lag like stort areal som alle andre bygg til sammen. I Oslo har imidlertid andre bygg 30 prosent mer grunnareal enn hva boliger har. I andre enden av skalaen har Hordaland 19 prosent mindre grunnflate til andre bygninger enn til boligbygg.

Av de ti største tettstedene er det Stavanger/Sandnes som har høyest grunnutnytting til bygninger med 13,1 prosent, tett fulgt av Oslo tettsted med 12,6 prosent. Oslo tettsted omfatter her også sammenhengende bebyggelse i nabokommunene, hvor utnyttingen til bygningsformål er lavere. Også når det gjelder grunnutnytting til boliger ligger Stavanger/Sandnes over Oslo tettsted. Skien/Porsgrunn har den laveste grunnutnyttingen til bygninger med 7,9 prosent.

Mer til veiformål enn til bygningsformål

For alle disse store tettstedene er en større andel av arealet dekket av veier enn bygninger. Mens bygninger i gjennomsnitt legger beslag på 8,6 prosent av arealene i tettsteder, opptar veier 14,9 prosent, eller 1,7 ganger mer av arealene.

Det er mindre fylkesvise variasjoner i andel veiareal enn bygningsareal innenfor tettsted. Troms og Oppland har størst andel veiareal innenfor tettsted med henholdsvis 16,3 og 16,2 prosent. Fylket Oslo (11,9 prosent), Sør-Trøndelag (13,2 prosent) og Aust-Agder (13,6 prosent) har minst areal beslaglagt av vei.

Ved å sammenligne enkelt-tettsteder (de ti største) framtrer en noe større variasjon. Bergen og Tromsø har størst andel veiareal med henholdsvis 18,3 og 18,1 prosent. Minst andel har Trondheim og Oslo med henholdsvis 12,3 og 12,8 prosent av tettstedsarealet dekket av vei.

Når arealstatistikk brukes til sammenligning mellom tettsteder, må tallene tolkes med forsiktighet. Variasjoner i arealdekke innenfor tettsteder kan ha komplekse årsakssammenhenger. Det kan blant annet ha sin forklaring i tettstedenes historie, ulike befolkningsstørrelser, ulike funksjoner, geografisk beliggenhet og topografi i tillegg til arealplanlegging og arealpolitikk. Rent beregningsmessig vil blant annet tettstedenes form virke inn på tall gitt som andel av tettstedsareal.

Annet arealdekke i tettstedene

Bygninger og bilveier utgjør den viktigste infrastrukturen i norske tettsteder. Resten av arealene i tettstedene består av avkjørsler og parkeringsområder, og av grønne strukturer som parker, hager, mindre skogteiger og knauser, jordbruksareal med videre. Fordelingen av disse arealtypene er foreløpig ikke kartlagt nasjonalt.

Overvåking av utviklingen i arealdekke innenfor tettsteder er viktig i ulike miljøsammenhenger. I arealplanlegging legges det vekt på å se arealbruk i sammenheng med transportbehovene. Det legges vekt på tette utbygginger, fortrinnsvis innenfor eksisterende byggesoner, for å begrense presset på de tettstedsnære arealene og redusere transportbehovet. Veier er viktige for effektiv transport, men er også vesentlige faktorer i støy og forurensning. Veier båndlegger arealer og kan virke som stengsel for annen aktivitet.

Statistisk sentralbyrå har beregnet arealet av bygninger og veier innenfor tettstedene med utgangspunkt i GAB-registeret og digital veidatabase.

Se også:

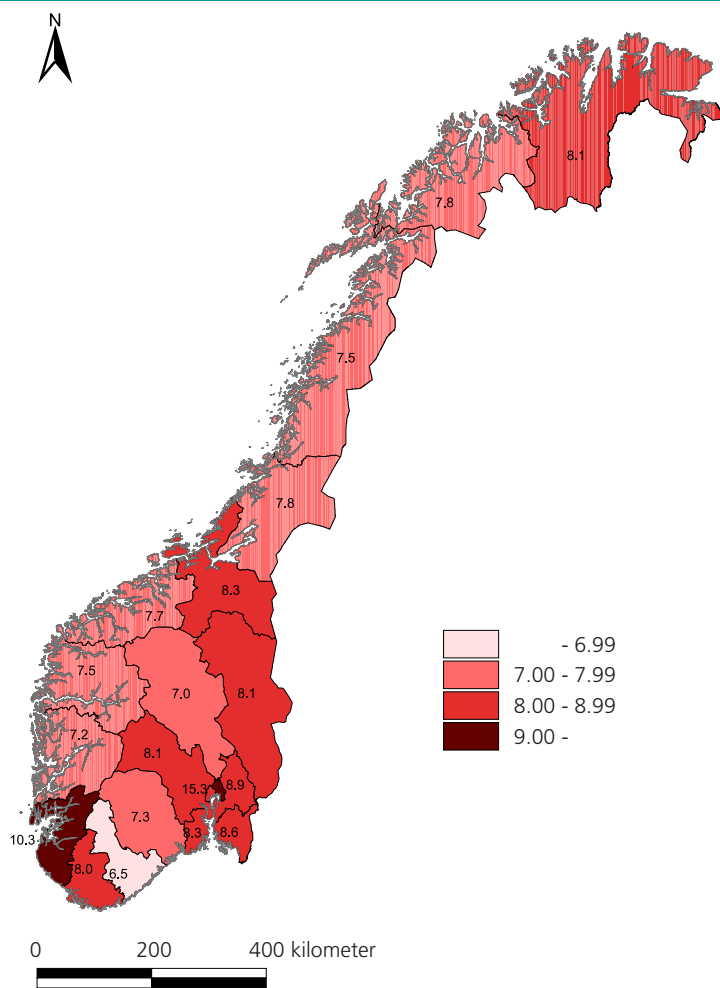
Arealdekke i tettsteder, 1998. Veiene utgjør en stor del av tettstedene

<http://www.ssb.no/emner/01/01/20/arealbruk/>

Naturressurser og miljø 1999. Befolkning og areal i tettsteder, kapittel 10

<http://www.ssb.no/emner/01/nrm1999/kap10.pdf>

Grunnflate av bygninger som andel av hele tettstedsarealet, etter fylke. 1998.
 Prosent. Foreløpige tall

Digitale kartdata: Statens kartverk.

Valgaktuelt 1999. Luftforurensning

Veitrafikk og vedfyring forurensner mest

Etter at utslippene av svovel og bly er sterkt redusert, framstår nitrogenoksider og svevestøv nå som de største problemene i lokal luftforurensning. Veitrafikk og vedfyring er de viktigste kildene. Forurensningen varierer sterkt mellom kommunene.

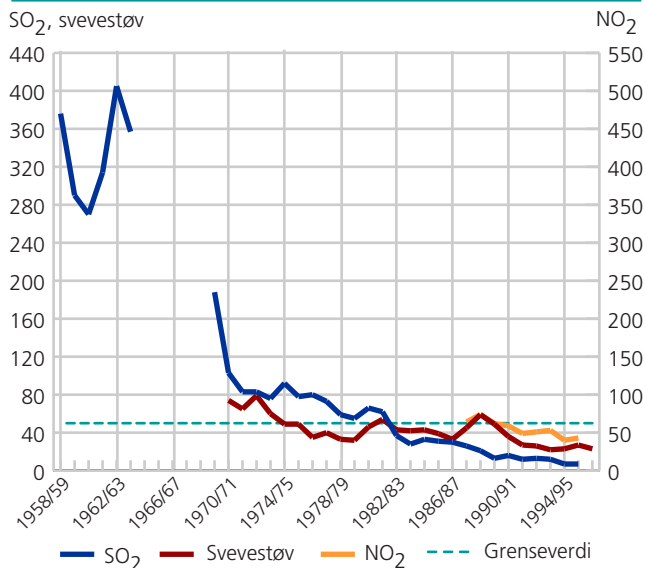
Utslipp til luft av forurensende stoffer har virkning både globalt (klima, ozonlaget), regionalt (forsuring, overgjødning) og lokalt (helse, materialskader). I denne artikkelen skal vi se på de lokale virkningene, men lokale tiltak kan ha betydning også for de regionale og globale problemene.

De viktigste stoffene som gir lokale forurensningsproblemer er i dag nitrogenoksider (NO_x) og svevestøv. De kan gi nedsatt lungefunksjon og økt forekomst av luftveissykdommer. Omkring 1990 ble det anslått at 660 000 mennesker var utsatt for mengder av NO₂ over de anbefalte grenseverdiene. For svevestøv var det tilsvarende tallet 700 000 mennesker.

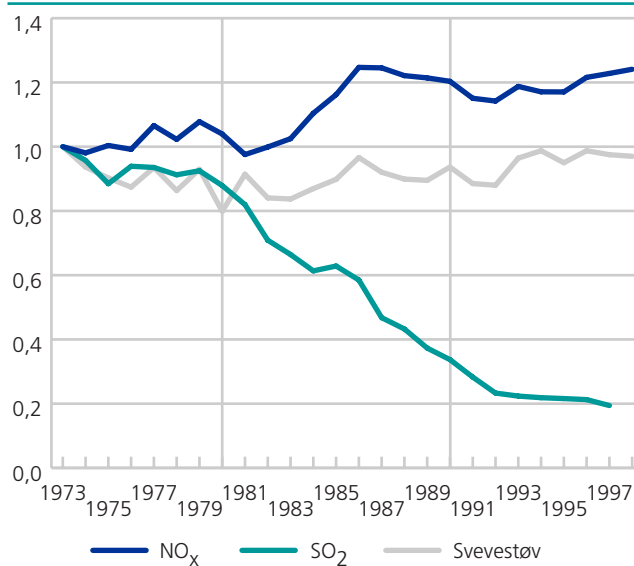
Svoveldioksid (SO₂) var tidligere en viktig del av den lokale luftforurensningen, både i byer og industritettsteder. Svovelutslippene har imidlertid gått sterkt ned på grunn av redusert bruk av koks, kull og tungolje samt senket svovelinnhold i fyringsoljer.

Mengdene av skadelige stoffer i luften ved en målestasjon i Oslo sentrum er vist i figuren. Det er en tydelig nedgang i mengden av SO₂ og svevestøv, og også en viss nedgang i mengden av NO₂. Denne målestasjonen fanger imidlertid opp veistøv i liten grad og viser derfor

Vintermiddelkonsentrasjoner av SO₂, svevestøv og NO₂ i Oslo sentrum. 1958/59-1996/97. µg/m³

Nasjonale utslipp av SO₂, NO_x og svevestøv. 1973-1998¹. 1973=1,0

¹ SO₂-tall for 1998 er ikke beregnet ennå.

mest utviklingen i svevestøv fra forbrenning (eksos og fyring). Figuren viser middelkonsentrasjon konsentrasjon gjennom hele vinterhalvåret, og anbefalte grenseverdier fra SFT er tegnet inn. SO₂-mengden ligger nå langt under grenseverdien, mens svevestøv og NO₂ er nærmere grensen. SFT har også grenseverdier for kortere episoder, for eksempel for døgn- og timesmidler. Disse grensene overskrides tidvis i de større byene, både for svevestøv og NO₂.

Utviklingen i utslipp for hele Norge viser delvis det samme mønsteret. Utslippene av SO₂ har gått sterkt ned, mens svevestøvutslippene er omtrent uendret og NO_x-utslippene har økt noe. For de siste årene er det også beregnet utslipp i hver enkelt kommune, og utviklingen i utslipp av svevestøv i de største kommunene er vist i den neste figuren. Utslippene har økt i Trondheim og Oslo, mens de har gått litt ned i Bergen. Det er særlig endringer i vedforbruket som har gitt disse utslagene. Mengdene av stoffer i lufta påvirkes også sterkt av terrenget og værlaget. Steder i flatt og forblåst lende har bedre luft enn steder i lune dalsenkninger. Vedvarende kaldt, klart vær gir de høyeste konsentrasjonene, og særlig med bar, tørr asfalt kan støvmengdene bli store.

Det er store forskjeller mellom kommunene i utslipp, både totalt, per innbygger og per kvadratkilometer. Utslippene per innbygger er størst i ensidige industrikommuner og i kommuner med få innbyggere og stor gjennomgangstrafikk. For NO_x gjelder dette industrikommuner som Sørfold, Tysvær og Bremanger og gjennomfartskommuner som Flå og Stor-Elvdal. De store byene har utslipp per innbygger langt under landsgjennomsnittet, men de høye innbyggertallene gjør at det likevel er her det blir størst mengder i luften.

Kommunene kan påvirke den lokale forurensningen særlig ved å tilrettelegge og planlegge transportbehovet til innbyggerne og ved tiltak og rammevilkår overfor industriell virksomhet.

Se også:

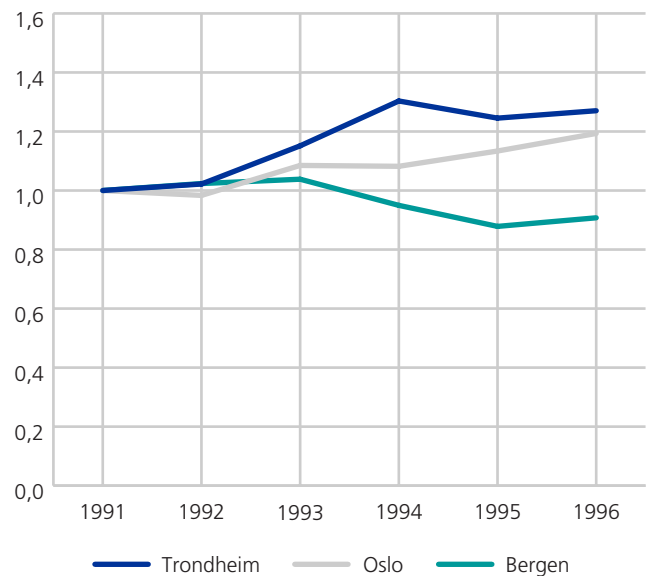
Naturressurser og miljø 1999

<http://www.ssb.no/emner/01/nrm1999>

Utslipp til luft etter fylke og kommune

<http://www.ssb.no/emner/01/04/10/luft/>

Utslipp av svevestøv i Oslo, Bergen og Trondheim.
1991-1996. 1991=1,0

Valgaktuelt 1999. Avfall. Kildesortering

Avfallshåndtering i utvikling

Det er nesten slutt på den gammeldagse søppeldunken. Stadig flere kommuner har innført ordninger med kildesortering og henting av flere fraksjoner. Samtidig overlates ofte ansvaret for renovasjonen til store interkommunale selskaper.

Forandringene i den kommunale renovasjonen har skjedd samtidig med at oppmerksomheten har økt omkring avfallet og problemene det medfører med forurensninger og dårlig ressursutnyttelse. Det er enighet om at problemene best kan løses ved å hindre at avfall oppstår, men hvis ikke det er mulig må avfallet behandles på en best mulig måte for miljøet. Hittil har de fleste tiltak fra kommuner og sentrale myndigheter gått ut på å øke gjenvinningen, mens det mangler gode virkemidler for å bremse økningen i avfallsmengdene.

Kildesortering tar over

I 1997 hadde 300 av landets 435 kommuner kildesortering med hentesystem for husholdningsavfall i 1997. Dette er 66 flere enn i 1995. Kildesorteringen omfattet 1 421 630 husholdninger, noe som tilsvarte 77 prosent av befolkningen mot 52 prosent i 1995. 173 kommuner hadde i 1997 hjemmekompostering som en del av renovasjonen, men bare en liten del av befolkningen; 49 800 husholdninger eller 2,7 prosent av befolkningen, hadde slik ordning. Tilsvarende tall over kildesortering og hjemmekompostering i 1998 vil bli publisert på Statistisk sentralbyrås Internett-sider i oktober.

Interkommunalt samarbeid

Gjennom forurensningsloven er det kommunenes ansvar å samle inn og behandle forbruksavfallet fra

befolkningen. Kravene til kunnskap og effektivitet gjør imidlertid at stadig flere kommuner samarbeider om å utføre disse tjenestene. 308 av Norges kommuner med 57 prosent av befolkningen var i 1997 tilknyttet interkommunale avfallsselskaper. I tillegg hadde 48 kommuner konkrete planer om å gå inn i et slikt samarbeid, og dersom planene er satt ut i livet, er i dag omkring 80 prosent av landets kommuner og over 60 prosent av befolkningen med i interkommunale selskaper.

Se også:

Kommunalt avfall, 1998. Foreløpige landstall. Fortsatt økning i avfallsmengdene
<http://www.ssb.no/emner/01/05/10/avfkomm/>

Ukens statistikk nr. 36/98. Kommunalt avfall, kildesortering og gebyrer, 1997:

77 prosent av befolkningen har kildesortering
<http://www.ssb.no/us/utg/9836/7.shtml>

Ukens statistikk nr. 36/98. Kommunalt avfall, kildesortering og gebyrer, 1997:

Mange kommuner tilknyttet inter-kommunale avfallsselskaper
<http://www.ssb.no/us/utg/9836/8.shtml>

Byggjekostnadsindeks. Bustader, august 1999

Små endringer i byggjekostnadene

Frå juli til august i år steig dei totale byggje- og materialkostnadene med 0,1 prosent for einebustader, rekkjehus og bustadblokker.

I perioden august 1998 til august i år steig dei totale byggjekostnadene med 2,4 prosent for bustadblokker, 2,2 prosent for rekkjehus og 2,1 prosent for einebustader. Auken i dei totale materialkostnadene var noko mindre, med 2,2 prosent for bustadblokker, 1,9 prosent for rekkjehus og 1,7 prosent for einebustader.

Den delindeksen som har auka mest den siste månaden, er delindeksen for elektrikkararbeid. Frå juli til august i år steig dei totale materialkostnadene for elektrikkararbeid med 0,6 prosent for einebustader, rekkjehus og bustadblokker. Dei totale byggjekostnadene for elektrikkararbeid steig med 0,3 prosent for einebustader, rekkjehus og bustadblokker.

Det er òg delindeksen for elektrikkararbeid som har stige mest det siste året. I tidsrommet august 1998 til august i år auka dei totale byggjekostnadene for elektrikkararbeid med 7,1 prosent for bustadblokker, 6,9 prosent for einebustader og 6,8 prosent for rekkjehus. Dei totale materialkostnadene for elektrikkararbeid steig med 5,7 prosent for einebustader, rekkjehus og bustadblokker.

Byggjekostnadsindeks for bustader. 1978 =100

	August 1999	Endring i prosent	
		Juli 1999- august 1999	August 1998- august 1999
Byggjekostnader, totalt . . .	266,8	0,1	2,2
Materialkostnader, totalt. . .	275,5	0,1	1,9
Einebustader av tre			
Totalt	264,3	0,1	2,1
Materialar.	271,4	0,1	1,7
Elektrikkararbeid			
Totalt	431,0	0,3	6,9
Materialar.	520,5	0,6	5,7
Rekkjehus av tre			
Totalt	270,8	0,1	2,2
Materialar.	281,5	0,1	1,9
Elektrikkararbeid			
Totalt	432,7	0,3	6,8
Materialar.	520,5	0,6	5,7
Bustadblokk			
Totalt	271,4	0,1	2,4
Materialar.	284,7	0,1	2,2
Elektrikkararbeid			
Totalt	425,6	0,3	7,1
Materialar.	520,5	0,6	5,7

Detaljomssetningsindeksen, juli 1999. Endelige tall

Nedgang i salg av matvarer i juli

Volumindeksen for butikkhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler gikk ned med 6,1 prosent i juli i år sammenlignet med juli i fjor. Verdiindeksen for denne varegruppen gikk ned med 3,9 prosent i samme periode.

Volumindeksen for detaljhandelen i alt gikk ned med 0,9 prosent i juli i år sammenlignet med juli i fjor. I løpet av årets syv første måneder steg volumindeksen for detaljhandel i alt med 1,4 prosent og verdiindeksen med 3,3 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Detaljhandel er i denne sammenheng eksklusiv motorkjøretøy og bensin.

Sesongjustert volumindeks for juli er 0,5 prosent lavere enn juni i år. Den sesongjusterte volumindeksen for butikkhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler gikk ned med hele 4,3 prosent fra juni til juli i år.

Butikkhandel med nærings- og nytelsesmidler i spesialforretninger økte omsetningen i verdi med 3,0 prosent fra juli i fjor til juli i år. Dette skyldes i hovedsak økt

salg av vin og brennevin. Detaljhandel utenom butikk som i hovedsak består av postordre økte verdien av omsetningen med hele 12,2 prosent i samme periode. Butikker med næringen apotekvarer, sykepleieartikler, kosmetikk og sykepleieartikler økte omsetningen med 8,5 prosent. Verdien for omsetning av andre nye varer økte med 4,0 prosent. Denne næringen består av blant annet klær, sko, elektriske varer, møbler og byggevarer. Butikker med salg av brukte varer omsatte for 19 prosent mindre i juli i år sammenlignet med juli i fjor.

0,6 prosent endring fra foreløpige tall

Verdiindeksen for detaljhandel i alt gikk opp med 1,0 prosent fra juli 1998 til juli 1999. Dette er 0,6 prosentpoeng mindre enn foreløpige tall som ble publisert 23. august i år. Prisindeksen steg med 1,8 prosent i samme periode.

Detaljomssetningsindeksen, endelige tall. Juli 1999. 1995=100

	Juli 1999	Endring i prosent			
		Juni-juli 1999	Juli 1998-juli 1999	Aug. 1997-juli 1998 Aug. 1998-juli 1999	Jan. 1998-juli 1998 Jan. 1999-juli 1999
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Verdiindeks.	124,7		1,0	4,6	3,3
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Volumindeks ujustert	116,5		-0,9	2,3	1,4
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Volumindeks sesongjustert	113,6	-0,3	-1,3	2,3	1,5

Varekonsumindeksen, juli 1999

Varekonsumet opp 0,8 prosent

Varekonsumindeksen viste en økning på 0,8 prosent fra juni til juli, korrigert for normale sesongvariasjoner.

Den ujusterte varekonsumindeksen var i juli 0,9 prosent lavere enn den var i samme måned året før.

Høyere vekst i den sesongjusterte varekonsumindeksen, sett i forhold til detaljomsetningsindeksen, kan tilskrives konsumgruppen motorkjøretøyer.

Varekonsumindeks, juli 1999. Sesongjustert og ujustert volumindeks. Juli 1998-juli 1999. 1995 =100

Periode	Sesong-justert	Prosent endring fra måneden før	Ujustert	Prosent endring fra samme måned året før
1998				
Juli	115,3	2,0	118,6	6,1
August	116,1	0,6	116,6	6,8
September	112,9	-2,7	110,1	2,6
Oktober	113,3	0,3	116,2	0,9
November	112,7	-0,6	112,1	1,5
Desember	109,5	-2,8	150,4	-2,4
1999				
Januar	112,5	2,7	105,4	1,0
Februar	115,3	2,5	97,8	4,8
Mars	112,1	-2,7	114,6	9,2
April	114,7	2,3	98,7	-6,9
Mai	112,1	-2,2	105,6	-4,8
Juni	114,1	1,8	115,1	1,6
Juli	115,0	0,8	117,5	-0,9

Valgaktuelt 1999. Husholdningenes gjeld

Få låner over evne

Trass i at gjelda auka sterkt mot slutten av 1990-talet, har dei fleste norske hushalda ei gjeld som er tilpassa den hushaldsinntekta dei har. Det har heller ikkje blitt fleire hushald med svært høg gjeldsbyrde i løpet av 1990-talet.

Etter sjølvmeldingsstatistikken auka den personlege gjelda med heile 118 milliardar kroner berre mellom 1993 og 1997. Samstundes har det blitt stadig fleire hushald som har gjeld. I 1990 hadde 72 prosent av alle hushald gjeld. I 1997 hadde talet auka til 77 prosent. I gjennomsnitt hadde norske hushald ei gjeld på 336 000 kroner i 1997.

85 prosent hadde gjeld mindre enn to årsinntekter

Dei fleste hushalda har likevel ei gjeld som står i forhold til den inntekta dei har. I 1997 hadde 85 prosent av alle hushald ei gjeld som var mindre enn to årsinntekter, medan 9 prosent hadde ei gjeld som var mellom to og tre gonger årsinntekta. Berre 6 prosent av hushalda hadde ei så høg gjeldsbyrde at gjelda oversteig tre årsinntekter. Det har heller ikkje blitt fleire hushald med svært stor gjeldsbyrde i løpet av 1990-talet. Prosentdelen hushald med gjeld som oversteig inntekta tre gonger var til dømes like stor i 1990 som i 1997.

Ei forklaring på kvifor gjeldsbyrda ikkje har blitt noko særleg større trass i at folk låner meir, er at gjennomsnittleg hushaldsinntekt har auka vel så mykje som det gjelda har.

Tala i denne artikkelen er basert på inntekts- og formuesstatistikken. Denne statistikken er basert på eit landsomfattande utval hushald. Grunnlaget for statistikken er opplysningar om inntekter og formue henta frå skattelikninga. Storleiken på beløpa er såleis bestemt av skattereglar og likningspraksis. I tillegg til opplysningar frå skattelikninga har vi òg fått tilgang til ein del skattefrie inntekter som hushalda tek imot, til dømes bustønad, stipend, barnetrygd, grunn- og hjelpestønad og sosialhjelp.

Kven har høg gjeldsbyrde?

Dersom vi reknar alle hushald med gjeld tre gonger større enn inntekta som hushald med høg gjeldsbyrde, er det særleg tre hushaldstypar som skil seg ut. Det er for det første einslege som er under 45 år. Blant desse hadde 12 prosent ei så høg gjeldsbyrde i 1997. Yngre par utan barn (eldste person er under 45 år) og einslege forsørgjarar med barn 0-17 år er to andre grupper med høg gjeldsbyrde. Innafor begge desse gruppene var det 9 prosent som hadde ei gjeld som var større enn

tre gonger inntekta i 1997. Men den høge gjeldsbyrda til yngre einslege og yngre par utan barn skuldast mellom anna at det i desse hushalda er mange som er under utdanning, og som har høg studiegjeld i forhold til årsinntekta. Dersom vi utelèt alle studenthushalda blir prosentdelen med høg gjeldsbyrde redusert til 9 prosent for yngre einslege og 6 prosent for yngre par.

Par med barn under sju år er den hushaldstypen som har størst gjeld, med i gjennomsnitt 669 000 kroner i 1997. Det var likevel berre 7 prosent av desse hushalda som hadde ei gjeld større enn tre gonger hushaldsinntekta, og innafor denne hushaldstypen har prosentdelen med høg gjeldsbyrde gått ned samanlikna med byrjinga av 1990-talet. For småbarnsfamiliane har inntektene i denne perioden auka klart meir enn det gjelda har.

Ei annan gruppe som skil seg ut med høg gjeld i forhold til inntekta er dei sjølvstendig næringsdrivande. Blant dei hushalda der hovudinntektstakaren var sjølvstendig i jordbruk, skogbruk eller fiske, hadde så mange som 20 prosent ei gjeld som var tre gonger større enn inntekta i 1997. Også blant næringsdrivande i andre næringar enn primærnæringa var det relativt mange (14 prosent) med høg gjeldsbyrde. Dette gjeld også for dei hushalda der hovudinntektstakaren verken er yrkesaktiv eller pensjonist (26 prosent), men i denne gruppa er det mange studentar.

Små regionale variasjonar

Det er liten skilnad mellom dei ulike landsdelane når det gjeld gjeldsbyrda. Det er til dømes ikkje fleire med høg gjeld i forhold til inntekta i Oslo og Akershus enn i andre delar av landet, sjølv om bustadprisane her er blant dei høgaste i landet. Dette skuldast igjen det at hushaldsinntektene òg er svært høge her. Det har også blitt færre med høg gjeldsbyrde i Oslo og Akershus mellom 1990 og 1997. Medan 18 prosent av alle hushalda i Oslo/Akershus hadde ei gjeld som minst var dobbelt så stor som inntekta i 1990, var tilsvarande tal 15 prosent i 1997.

I 1997 var det hushalda på Vestlandet som hadde færrest med høg gjeldsbyrde, medan hushalda i Trøndelag hadde mest gjeld i høve til inntekta.

Prosentdelen hushald, etter storleiken på gjelda i høve til samla hushaldsinntekt. 1990-1997. Prosent

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100
Inga gjeld	28	28	25	25	26	24	23	23
Gjeld mindre eller lik inntekt	36	37	38	39	39	39	39	40
Gjeld 1-2 gonger inntekt	20	21	21	22	22	22	22	22
Gjeld 2-3 gonger inntekt	9	9	10	8	8	8	9	9
Gjeld større enn 3 gonger inntekt ..	6	5	6	5	6	6	7	6

Sjå også:

Inntekts- og formuesundersøkinga for hushald, 1997:

Størst inntektsvekst for småbarnsfamiliane

<http://www.ssb.no/us/utg/9918/4.shtml>

Sjølvmeldingsstatistikk, 1997: Er aksjar snart allemannseige?

<http://www.ssb.no/us/utg/9912/1.shtml>

Kontrollerte slakt, 1. halvår 1999

Auke i kjøtproduksjonen

Det ble kontrollert 123 400 tonn kjøt i 1. halvår i år. Dette er ein auke på 6 400 tonn, eller 5 prosent samanlikna med same periode i fjor. Størst auke er det for sauekjøt med 11 prosent, svinekjøt 7 prosent og fjørfekjøt 6 prosent .

Produksjon av storfekjøt auka med 1 600 tonn, eller 3 prosent, frå 1. halvår 1998 til 1. halvår i år. Kvige- og oksekjøt utgjorde det meste av auken, medan slakting av ku og kalv viste ein liten nedgang. I alt vart det kontrollert 49 200 tonn storfekjøt i 1. halvår i år. Dette utgjorde 40 prosent av alt kontrollert slakt.

Av det kontrollerte slaktet i 1. halvår i år utgjorde svin 44 prosent og fjørfe 13 prosent.

Samanlikna med 1. halvår 1995 har kjøtproduksjonen gått opp med i alt 15 000 tonn. Dette svarar til ein auke på 12 prosent. Sauekjøt auka i denne perioden med 500 tonn eller 17 prosent. For svinekjøt auka slaktemengden med 8 100 tonn, medan slakt av fjørfe auka med 2 000 tonn. Dette gir ein auke på 15 prosent for svinekjøt og 12 prosent for fjørfekjøt.

Tabell 1 Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. 1. halvår. Tal dyr

År Fylke	Hest	Ku	Kvige/ okse	Kalv	Sau	Geit	Svin	Fjørfe	Rein
1995	1 251	63 142	107 655	9 523	104 508	17 074	591 105	13 766 206	7 798
1996	1 164	64 645	110 195	8 309	114 417	15 903	596 286	12 967 114	10 198
1997	1 000	67 755	112 149	7 646	118 488	15 446	665 934	16 474 143	7 806
1998	1 004	66 191	111 485	6 248	114 421	15 333	638 927	14 736 440	9 177
1999*	1 051	65 878	117 641	6 038	137 032	12 510	687 559	15 136 003	13 982
1999*									
Østfold	62	1 433	2 722	84	1 062	13	59 972	3 718 050	-
Akershus og Oslo	140	1 602	2 794	91	1 571	11	43 058	653 254	-
Hedmark	76	3 853	6 598	555	8 456	342	80 975	3 218 249	-
Oppland	78	7 286	14 292	806	15 926	1 427	60 448	280 877	-
Buskerud	60	1 590	2 545	330	11 377	868	10 334	452 611	-
Vestfold	96	768	1 556	36	870	18	54 978	1 181 739	-
Telemark	43	825	1 686	61	4 175	426	12 275	171 404	-
Aust-Agder	19	690	1 253	33	4 979	9	6 282	85 757	-
Vest-Agder	37	1 580	3 153	137	4 967	5	7 543	148 336	-
Rogaland	142	10 950	18 355	948	18 326	812	152 026	2 184 688	-
Hordaland	91	3 946	7 547	648	15 631	782	15 738	440 048	-
Sogn og Fjordane	45	4 098	9 032	882	16 660	1 953	8 818	61 662	-
Møre og Romsdal	29	6 655	11 775	286	8 865	2 863	14 973	98 572	-
Sør-Trøndelag	79	7 006	11 757	481	6 065	61	22 453	1 081 730	1 243
Nord-Trøndelag	24	7 297	12 264	201	5 543	315	106 924	1 351 514	3 650
Nordland	16	4 345	7 554	64	7 235	530	20 221	7 512	-
Troms	8	1 301	2 116	100	4 259	2 074	8 554	-	86
Finnmark	6	653	643	295	1 065	1	1 987	-	9 003

Tabell 2 Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. 1. halvår. Tonn

År Fylke	I alt	Hest	Ku	Kvige/ okse	Kalv	Sau	Svin	Fjørfe	Anna kjøt
1995	108 698	328	15 199	28 981	885	2 428	46 212	14 238	427
1996	111 604	299	15 566	29 888	761	2 603	47 746	14 098	643
1997	120 489	257	16 371	30 730	678	2 650	52 097	17 260	445
1998	117 046	262	16 063	31 032	547	2 586	50 765	15 328	463
1999*	123 417	268	15 861	32 827	518	2 916	54 319	16 234	475
1999*									
Østfold	10 443	16	362	817	6	21	4 750	4 470	0
Akershus og Oslo	5 404	38	387	810	7	31	3 433	698	0
Hedmark	12 544	20	956	1 808	55	168	6 357	3 173	6
Oppland	11 307	21	1 754	3 998	74	321	4 777	342	20
Buskerud	2 729	15	394	724	37	234	854	459	13
Vestfold	6 460	26	190	470	2	18	4 322	1 432	1
Telemark	1 964	11	203	469	4	82	984	204	7
Aust-Agder	1 186	4	165	344	2	91	496	83	1
Vest-Agder	2 094	9	376	870	9	105	582	142	0
Rogaland	22 534	35	2 647	5 129	65	444	12 048	2 161	5
Hordaland	5 033	22	938	1 987	64	342	1 253	418	9
Sogn og Fjordane	4 541	9	967	2 356	89	350	690	58	22
Møre og Romsdal	6 402	7	1 593	3 281	23	189	1 171	114	24
Sør-Trøndelag	8 106	21	1 652	3 299	39	120	1 776	1 167	33
Nord-Trøndelag	15 257	6	1 750	3 553	12	110	8 422	1 304	99
Nordland	5 017	3	1 044	2 195	5	167	1 586	7	9
Troms	1 696	2	323	562	8	102	666	-	33
Finnmark	700	2	158	156	16	23	155	-	192

Månedlig elektrisitetsstatistikk, juli 1999

Rekordhøyt eksportoverskudd

I juli måned eksporterte Norge 1 700 GWh mer elektrisk kraft enn vi importerte. Dette er det høyeste eksportoverskuddet som er målt for denne måneden. Produksjonen av elkraft i juli var også rekordhøyt med 9 293 GWh, mens forbruket av elkraft var 7 593 GWh.

Norge eksporterte 1 818 GWh elektrisk kraft i juli, som er det høyeste nivået på eksporten som er målt uansett hvilken måned man sammenligner med. Med en import av elkraft i juli som utgjorde 118 GWh og som lå på et middelnivå, ga dette et rekordhøyt eksportoverskudd. Verdien av eksportoverskuddet i juli er på 115,7 millioner kroner. Eksporten av elektrisk kraft var størst til Sverige med 1 379 GWh, mens eksporten av elkraft til Danmark var på 427 GWh. Ser man på utvekslingen av elektrisk kraft for årets syv første måneder, viser denne imidlertid et eksportunderskudd på 742 GWh, mot 3 914 GWh i tilsvarende periode i 1998.

Økningen i produksjonen av elektrisk kraft fra juli i fjor til juli i år var på hele 26,5 prosent. Denne kraftige produksjonsøkningen må sees på bakgrunn av at elproduksjonen i juli i fjor ikke var spesielt høy i forhold til gjennomsnittlig elproduksjon de siste ti årene. Produksjonen av elektrisk kraft i juli i år var videre 12,0 prosent høyere enn den forrige rekorden fra juli 1990. Den trolig viktigste årsaken til den høye elproduksjonen i juli, var at fyllingsgraden i vannmagasinene var relativt høy gjennom hele måneden. Hittil i år har produksjonen av elektrisk kraft vært 69 837 GWh. Dette er 6,6 prosent mer enn i samme periode året før. De siste 12 månedene er det produsert 121 279 GWh, en oppgang

på 4,2 prosent sammenlignet med tilsvarende 12-månedersperiode i juli 1998.

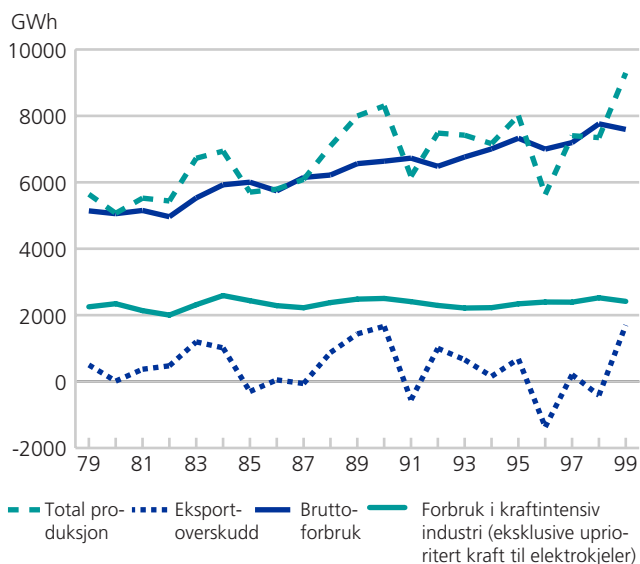
Fyllingsgraden i vannmagasinene var i midten av juli, mandagen i uke 29, 86,4 prosent av total vannmagasinkapasitet. Det er 16,1 prosentpoeng over medianen for uke 29 i perioden 1982 til 1991.

Fortsatt høyt elforbruk

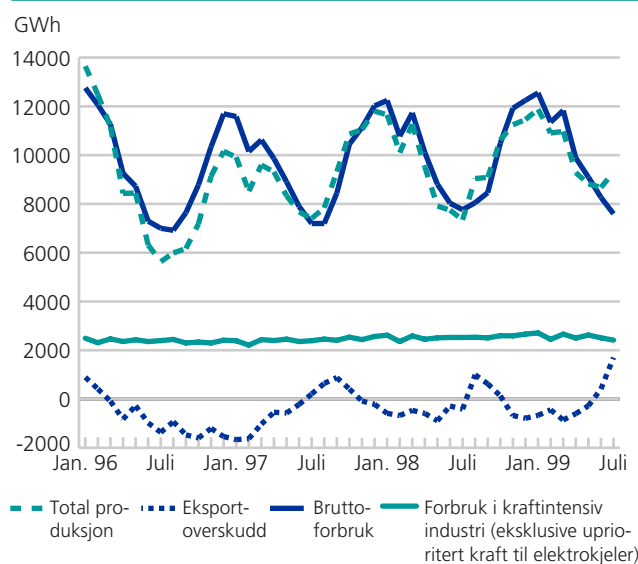
Selv med en nedgang i elforbruket i kraftintensiv industri og med temperatur stort sett over normalen i det meste av landet, var bruttoforbruket av elektrisk kraft i juli det nest høyeste som er målt for denne måneden. Elforbruket i juli var 2,2 prosent lavere enn for tilsvarende måned i fjor, som er den måned som har forbruksrekorden for juli. Elforbruket hittil i år har også vært relativt høyt. Totalt ble det brukt 70 579 GWh de syv første månedene i år, en økning på 1,6 prosent i forhold til samme periode i 1998. Ser man på forbruket av elektrisk kraft de siste 12 månedene, er det en økning på 3 055 GWh eller 2,6 prosent, sammenlignet med tilsvarende periode i 1998.

Forbruket i kraftintensiv industri var i juli 2 415 GWh, noe som er en nedgang på 4,3 prosent i forhold til samme måned i 1998. Nedgangen i elforbruket var

Produksjon, forbruk og eksportoverskudd av elektrisk kraft i juli. 1979-1999. GWh

Produksjon, forbruk og eksportoverskudd av elektrisk kraft per måned. GWh

størst i produksjonen av jern, stål og ferrolegeringer med 19,0 prosent, mens elforbruket i produksjonen av aluminium og andre metaller hadde en økning på 2,1 prosent. Ser man på utviklingen hittil i år, har det vært en økning i forbruket i kraftintensiv industri på 1,7 pro-

sent i forhold til samme periode i fjor. Forbruket i kraftintensiv industri de siste 12 månedene viser en økning på 2,6 prosent sammenlignet med tilsvarende 12-månedersperiode i 1998.

Regnskapsstatistikk for private barnehager, 1998

Økte kostnader i private barnehager

Kostnadene for en plass i de private familiebarnehagene økte med over 12 prosent fra 1997 til 1998. Dette er en større økning enn for hele perioden 1992 til 1997 til sammen. I 1998 økte kostnadene i de vanlige private barnehagene med 6,5 prosent.

Til tross for den kraftige økningen, koster fortsatt en plass i familiebarnehagene mindre enn i de vanlige private barnehagene. I 1998 var kostnadene per time for aldersgruppen 0-2 år 44 kroner i de vanlige barnehagene, sammenlignet med nesten 34 kroner i familiebarnehagene.

Høyeste kostnadene i de vanlige barnehagene i Rogaland

Tallene for 1998 viser at blant de vanlige barnehagene, hadde barnehagene i Rogaland, med vel 49 kroner per time, de høyeste kostnadene for aldersgruppen 0-2 år. Lavest kostnader hadde Østfold og Agder-fylkene, alle med i overkant av 40 kroner per time. For familiebarnehagene var kostnadene høyest i Hordaland og lavest i Nord-Trøndelag og Agder-fylkene.

Samlede bruttoutgifter uten investeringer, utgjorde for de private barnehagene 3 620 millioner kroner. Av dette var 97 prosent driftsutgifter. Lønn og sosiale utgifter utgjorde 83 prosent av driftsutgiftene. Barnehagens største inntektspost er foreldrebetalingen, som dekket 45,7 prosent av barnehagens bruttoutgifter. Dette er allikevel 0,7 prosentpoeng lavere enn for 1997. Tilskuddet fra staten dekket 39 prosent av bruttoutgiftene, mens tilskuddet fra kommunene dekket 7,7 prosent. Barnehagens totale inntekter i 1998 utgjorde 99,8 prosent av bruttoutgiftene.

Statistikken utgis hvert år.

Tabell 1 Årsregnskap for private barnehager. Barnehager, etter type og inntektenes andel av bruttoutgifter i alt. Fylke. 1995-1998

Fylke	Antall private barnehager som har vært åpne hele året				Andel av bruttoutgifter i alt				
	I alt	Vanlige barnehager	Familiebarnehager	Kombinerte familie-/vanlige barnehager	Foreldrebetaling	Tilskudd fra staten	Tilskudd fra kommunen	Andre inntekter	
1995 i alt.	2 713	1 996	688	29	45,0	39,1	8,7	6,9	
1996 i alt.	2 886	1 994	856	36	45,5	39,3	8,2	7,3	
1997 i alt.	2 658	1 790	832	36	46,4	39,8	7,2	7,4	
1998 i alt.	2 711	1 818	864	29	45,7	39,0	7,7	7,4	
Østfold	127	87	38	2	47,7	39,3	5,9	5,2	
Akershus	407	236	168	3	49,5	36,4	7,6	5,7	
Oslo.	365	253	110	2	46,6	41,0	5,3	7,3	
Hedmark	101	59	39	3	46,0	42,7	5,5	5,3	
Oppland	94	54	40	-	47,1	40,1	4,0	8,6	
Buskerud	130	84	39	7	47,7	37,0	7,4	8,2	
Vestfold	131	79	50	2	44,1	45,4	4,6	7,7	
Telemark	70	43	27	-	47,0	40,1	4,9	7,6	
Aust-Agder	78	44	34	-	45,3	41,5	10,6	4,4	
Vest-Agder	136	66	69	1	47,6	42,2	5,3	4,4	
Rogaland.	143	117	23	3	42,9	33,3	14,5	9,5	
Hordaland	273	217	54	2	45,7	37,6	9,2	7,6	
Sogn og Fjordane	57	41	16	-	43,3	41,8	9,0	5,2	
Møre og Romsdal	115	91	24	-	48,5	38,9	6,2	6,0	
Sør-Trøndelag	121	79	40	2	44,5	39,2	2,6	13,7	
Nord-Trøndelag	90	60	30	-	45,2	41,4	6,7	6,2	
Nordland	140	112	28	-	42,9	40,8	6,9	7,7	
Troms	88	61	26	1	41,5	37,0	12,1	8,7	
Finnmark	44	35	8	1	33,8	39,3	15,1	9,0	
Svalbard	1	-	1	-	45,6	66,3	0,0	0,9	

Tabell 2 Private barnehager eksklusive familiebarnehager¹. Kostnader for barnehageplass per time, og kostnader per måned ved forskjellige oppholdstider per uke og ulike aldersgrupper. Fylke. 1995-1998. Kroner

Fylke	Gjennomsnittlig timepris			Månedspris 6-15 timer per uke			Månedspris 16-20 timer per uke			Månedspris 21-30 timer per uke			Månedspris 31-40 timer per uke			Månedspris 41 timer eller mer per uke		
	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år
1995 i alt.	40,0	30,0	20,0	1 735	1 301	867	3 123	2 342	1 561	4 337	3 253	2 168	6 072	4 554	3 036	7 459	5 595	3 730
1996 i alt.	40,1	30,1	20,1	1 738	1 303	869	3 128	2 346	1 564	4 344	3 258	2 172	6 081	4 561	3 041	7 471	5 603	3 736
1997 i alt.	41,3	30,9	20,6	1 788	1 341	894	3 218	2 414	1 609	4 470	3 352	2 235	6 258	4 693	3 129	7 688	5 766	3 844
1998 i alt.	44,0	33,0	22,0	1 905	1 429	952	3 429	2 572	1 714	4 762	3 572	2 381	6 667	5 000	3 334	8 191	6 143	4 095
Østfold	40,5	30,3	20,2	1 753	1 315	876	3 155	2 366	1 578	4 382	3 287	2 191	6 135	4 601	3 068	7 538	5 653	3 769
Akershus	46,4	34,8	23,2	2 012	1 509	1 006	3 622	2 717	1 811	5 031	3 773	2 516	7 043	5 283	3 522	8 653	6 490	4 327
Oslo	43,1	32,3	21,6	1 868	1 401	934	3 363	2 522	1 681	4 671	3 503	2 335	6 539	4 904	3 270	8 034	6 025	4 017
Hedmark	41,6	31,2	20,8	1 803	1 352	901	3 245	2 434	1 623	4 507	3 380	2 254	6 310	4 733	3 155	7 752	5 814	3 876
Oppland	41,9	31,4	20,9	1 814	1 361	907	3 266	2 450	1 633	4 536	3 402	2 268	6 351	4 763	3 175	7 802	5 852	3 901
Buskerud	43,8	32,9	21,9	1 900	1 425	950	3 420	2 565	1 710	4 750	3 562	2 375	6 649	4 987	3 325	8 169	6 127	4 085
Vestfold	43,8	32,8	21,9	1 897	1 423	949	3 415	2 561	1 707	4 743	3 557	2 371	6 640	4 980	3 320	8 158	6 118	4 079
Telemark	42,5	31,9	21,3	1 844	1 383	922	3 319	2 489	1 659	4 609	3 457	2 305	6 453	4 840	3 226	7 928	5 946	3 964
Aust-Agder	40,6	30,4	20,3	1 757	1 318	879	3 162	2 372	1 582	4 393	3 295	2 197	6 151	4 613	3 075	7 557	5 667	3 778
Vest-Agder	40,4	30,3	20,2	1 752	1 314	876	3 154	2 366	1 577	4 381	3 286	2 191	6 134	4 600	3 067	7 536	5 652	3 768
Rogaland	49,1	36,8	24,5	2 127	1 596	1 064	3 829	2 872	1 915	5 319	3 989	2 659	7 446	5 585	3 723	9 148	6 861	4 574
Hordaland	44,5	33,4	22,2	1 927	1 446	964	3 469	2 602	1 735	4 819	3 614	2 409	6 746	5 059	3 373	8 288	6 216	4 144
Sogn og Fjordane ..	42,2	31,7	21,1	1 829	1 372	915	3 292	2 469	1 646	4 573	3 430	2 286	6 402	4 802	3 201	7 865	5 899	3 933
Møre og Romsdal ..	41,0	30,8	20,5	1 777	1 333	889	3 199	2 400	1 600	4 444	3 333	2 222	6 221	4 666	3 111	7 643	5 732	3 821
Sør-Trøndelag	44,7	33,5	22,3	1 936	1 452	968	3 486	2 614	1 743	4 841	3 631	2 421	6 778	5 083	3 389	8 327	6 245	4 163
Nord-Trøndelag	44,1	33,0	22,0	1 909	1 432	955	3 437	2 577	1 718	4 773	3 580	2 387	6 682	5 012	3 341	8 210	6 157	4 105
Nordland	41,5	31,2	20,8	1 800	1 350	900	3 240	2 430	1 620	4 500	3 375	2 250	6 300	4 725	3 150	7 740	5 805	3 870
Troms	47,3	35,5	23,6	2 049	1 537	1 025	3 688	2 766	1 844	5 123	3 842	2 561	7 172	5 379	3 586	8 811	6 609	4 406
Finnmark	45,4	34,0	22,7	1 967	1 475	983	3 540	2 655	1 770	4 917	3 688	2 458	6 884	5 163	3 442	8 457	6 343	4 229
Svalbard	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

¹Omfatter 1 818 vanlige barnehager. 29 kombinerte barnehager er ikke tatt med.

Tabell 3 Private familiebarnehager¹. Kostnader for barnehageplass per time og kostnader per måned ved forskjellige oppholdstider per uke og ulike aldesgrupper. Fylke. 1995-1998. Kroner

Fylke	Gjennomsnittlig timepris			Månedspris 6-15 timer per uke			Månedspris 16-20 timer per uke			Månedspris 21-30 timer per uke			Månedspris 31-40 timer per uke			Månedspris 41 timer eller mer per uke		
	0-2år	3år	4-6år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år	0-2 år	3 år	4-6 år
1995 i alt.	28,7	21,5	14,3	1 244	933	622	2 239	1 679	1 120	3 110	2 332	1 555	4 354	3 265	2 177	5 349	4 012	2 674
1996 i alt.	29,8	22,4	14,9	1 293	970	646	2 327	1 745	1 164	3 232	2 424	1 616	4 525	3 394	2 263	5 559	4 170	2 780
1997 i alt.	30,1	22,6	15,1	1 305	979	652	2 349	1 762	1 174	3 262	2 447	1 631	4 567	3 425	2 284	5 611	4 208	2 806
1998 i alt.	33,8	25,3	16,9	1 463	1 097	732	2 634	1 975	1 317	3 658	2 743	1 829	5 121	3 841	2 561	6 292	4 719	3 146
Østfold	32,6	24,5	16,3	1 415	1 061	707	2 547	1 910	1 273	3 537	2 653	1 769	4 952	3 714	2 476	6 084	4 563	3 042
Akershus	34,2	25,6	17,1	1 480	1 110	740	2 665	1 999	1 332	3 701	2 776	1 851	5 182	3 886	2 591	6 366	4 774	3 183
Oslo	36,1	27,1	18,0	1 564	1 173	782	2 815	2 111	1 407	3 909	2 932	1 955	5 473	4 105	2 737	6 724	5 043	3 362
Hedmark	33,3	25,0	16,7	1 444	1 083	722	2 599	1 949	1 300	3 610	2 708	1 805	5 054	3 791	2 527	6 209	4 657	3 105
Oppland	32,3	24,2	16,2	1 400	1 050	700	2 521	1 890	1 260	3 501	2 626	1 750	4 901	3 676	2 451	6 021	4 516	3 011
Buskerud	31,3	23,5	15,7	1 357	1 018	679	2 443	1 832	1 222	3 393	2 545	1 697	4 751	3 563	2 375	5 836	4 377	2 918
Vestfold	32,6	24,5	16,3	1 413	1 060	706	2 543	1 907	1 271	3 532	2 649	1 766	4 945	3 708	2 472	6 075	4 556	3 037
Telemark	32,1	24,0	16,0	1 389	1 042	694	2 500	1 875	1 250	3 472	2 604	1 736	4 861	3 646	2 431	5 972	4 479	2 986
Aust-Agder	31,0	23,3	15,5	1 344	1 008	672	2 419	1 814	1 209	3 360	2 520	1 680	4 703	3 528	2 352	5 779	4 334	2 889
Vest-Agder	31,0	23,2	15,5	1 341	1 006	671	2 414	1 811	1 207	3 353	2 515	1 677	4 695	3 521	2 347	5 768	4 326	2 884
Rogaland	34,6	26,0	17,3	1 500	1 125	750	2 700	2 025	1 350	3 749	2 812	1 875	5 249	3 937	2 625	6 449	4 837	3 224
Hordaland	37,0	27,8	18,5	1 604	1 203	802	2 888	2 166	1 444	4 011	3 008	2 005	5 615	4 211	2 808	6 899	5 174	3 449
Sogn og Fjordane ..	35,0	26,2	17,5	1 516	1 137	758	2 729	2 047	1 364	3 790	2 842	1 895	5 306	3 979	2 653	6 519	4 889	3 259
Møre og Romsdal ..	35,3	26,5	17,6	1 529	1 147	765	2 753	2 065	1 376	3 824	2 868	1 912	5 353	4 015	2 676	6 577	4 932	3 288
Sør-Trøndelag	33,2	24,9	16,6	1 438	1 078	719	2 588	1 941	1 294	3 595	2 696	1 797	5 032	3 774	2 516	6 183	4 637	3 091
Nord-Trøndelag	29,5	22,1	14,8	1 279	959	640	2 302	1 727	1 151	3 198	2 398	1 599	4 477	3 358	2 238	5 500	4 125	2 750
Nordland	33,8	25,3	16,9	1 463	1 097	731	2 633	1 975	1 317	3 657	2 743	1 829	5 120	3 840	2 560	6 291	4 718	3 145
Troms	34,6	26,0	17,3	1 501	1 125	750	2 701	2 026	1 351	3 752	2 814	1 876	5 252	3 939	2 626	6 453	4 840	3 226
Finnmark	40,9	30,7	20,4	1 771	1 328	886	3 188	2 391	1 594	4 428	3 321	2 214	6 199	4 649	3 100	7 616	5 712	3 808
Svalbard	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

¹Omfatter 864 familiebarnehager. 29 kominerte barnehager er ikke tatt med.

Valaktuelt 1999. Utvikling i brukstal

Færre, men større bruk

I heile etterkrigstida har det vore nedgang i talet på einingar i jordbruket. Berre sidan 1989 har det vore ein nedgang i brukstalet på 22 prosent. Nedgangen var særleg stor i Nord-Noreg, og det er dei små bruka som blir lagde ned.

Ved den fullstendige landbruksteljinga i juni 1989 var det 99 400 bruk (driftseiningar) med minst fem dekar jordbruksareal i drift her i landet. I juni 1998 var brukstalet kome ned i 77 600. Nedgangen frå 1989 til 1998 har gjort seg gjeldande over heile landet, men har vore størst i dei tre nordlegaste fylka og i Aust-Agder.

I Finnmark vart 33 prosent av bruka nedlagde som sjølvstendige einingar i denne perioden, i Aust-Agder 31 prosent. Nedgangen i Nordland og Troms var 28 prosent, medan Akershus/Oslo og Hedmark hadde ein nedgang i brukstalet på respektive 27 og 26 prosent. Minst nedgang har det vore i Rogaland og Sogn og Fjordane, der 16 prosent av bruka vart nedlagde. Det at bruk blir lagde ned, treng ikkje føre til at jorda kjem ut av drift. Mykje meir vanleg er det at jorda blir attåtjord for nabobruk.

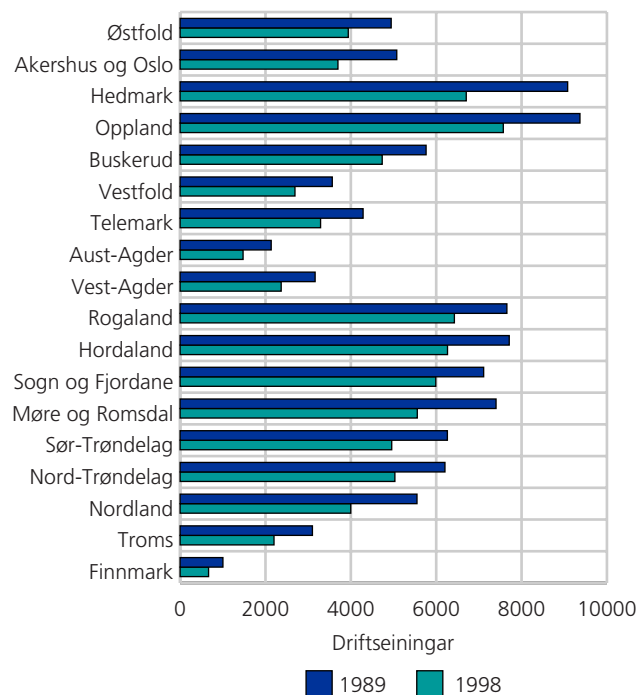
medan drygt halvparten hadde nådd denne storleiken i 1998. Det er særleg dei aller minste bruka som blir nedlagde. Det har i perioden blitt 17 200 færre bruk med mellom 5 og 50 dekar jordbruksareal i drift. Dette svarar til ein nedgang på 47 prosent. Samstundes har talet på bruk med meir enn 200 dekar jordbruksareal auka frå 12 100 i 1989 til 15 700 i 1998, ein auke på 30 prosent.

Jordbruksarealet stabilt

Jordbruksarealet har auka med vel 550 000 dekar (6 prosent) til 10,5 mill dekar frå 1989 til 1998.

I 1989 var det 33 100 einingar som dyrka kornvekstar. I 1998 var dette redusert med 29 prosent til 23 500 einingar. I same perioden har gjennomsnittleg areal av korn- og oljevekstar per bruk auka frå 107 til 145 dekar.

Driftseiningar i jordbruket. Fylke. 1989 og 1998

Hedmark hadde det største jordbruksarealet i 1998, med 1,1 mill dekar jordbruksareal i drift. Dette svarer til om lag 11 prosent av jordbruksarealet i landet. Minst areal var det i Finnmark med 105 000 dekar.

Færre husdyrbrukarar

Nedgangen i talet på driftseiningar med husdyr har halde fram på 1990-talet. Likevel har talet på storfe, ku, sau og svin auka noko. Denne utviklinga har ført til at den gjennomsnittlege buskapstorleiken har auka, relativt mest for alssvin og minst for ku.

Talet på bruk med storfe har vorte redusert med 17 prosent frå 1989 til 1998. I same periode har talet på bruk med alssvin gått ned med ein firedel. Den største prosentvise nedgangen finn vi i denne perioden i talet på bruk med mjølkegeit. Frå 1989 til 1998 har talet på einingar med mjølkegeit vorte redusert med over 40 prosent.

Talet på kyr auka frå 340 500 i 1989 til 347 700 i 1998. Det er imidlertid talet på ammekyr som aukar, medan talet på mjølkekyr går ned. Det blir stadig færre buskapar med mindre enn 10 kyr, medan talet på buskapar med 15 mjølkekyr og meir aukar. 9 prosent av buskapane i 1989 hadde minst 15 mjølkekyr. Dette hadde auka til 13 prosent i 1998. I same perioden minka prosentdelen buskapar med mindre enn 10 mjølkekyr frå

Færre små og fleire store

I perioden 1989-1998 auka det gjennomsnittlege jordbruksarealet per bruk frå 100 til 135 dekar. I 1989 hadde 38 prosent av bruka minst 100 dekar i drift,

40 til 35. Regionalt varierer den gjennomsnittlige buskapstorleiken i 1998 frå vel 9 kyr i Telemark til om lag 16 kyr i Akershus/Oslo. Finnmark er saman med Rogaland blant dei fylka som har det høgste talet på kyr per bruk med eit gjennomsnitt på knapt 15. For heile landet var talet på kyr per bruk 12,7 i 1998.

Frå 1989 til 1998 har talet på vinterfôra sau auka med knapt 5 prosent til 941 500. Talet på driftseiningar med vinterfôra sau er redusert med om lag ein femtedel til 23 400 i denne perioden. Det er særleg talet på einingar med mindre enn 20 vinterfôra sau som minkar, i perioden har dette vorte redusert frå 46 til 30 prosent av einingane. Samstundes har prosentdelen einingar med minst 50 vinterfôra sau auka frå 19 til 29 prosent. Dei største sauebruka finn ein i Sør-Trøndelag med

gjennomsnittleg 55 sau per eining, medan sauebruka i Østfold har 17 sau per bruk. Finnmark, saman med Rogaland, er også her av dei fylka som har det høgste gjennomsnittet med vel 50 sau per bruk.

Talet på bruk med alssvin har vorte redusert med ein fjerdepart sidan 1989. I same perioden har talet på alssvin per bruk auke med godt og vel 40 prosent til eit gjennomsnitt på 23 per bruk. Dei regionale skilnadene er store, frå vel 11 dyr per bruk i Hordaland og Sogn og Fjordane til 30 i Hedmark og Vestfold.

Se også:

Driftsenheter, etter jordbruksareal i drift
<http://www.ssb.no/aarbok/tab/T1004003.shtml>

Bruk med husdyr. Gjennomsnittleg dyretal per bruk. 1989 og 1998

	Bruk med storfe	Storfe per bruk	Bruk med ku	Kyr per bruk	Bruk med sau	Sau per bruk	Bruk med mjølkegeit	Mjølkegeit per bruk	Bruk med alssvin	Alssvin per bruk
1989	37 600	25,3	29 100	11,7	28 900	31,1	1 500	45,9	5 200	16,1
1998	31 200	33,2	27 400	12,7	23 400	40,2	900	65,1	3 900	23,2

Egenbetaling i barnehager, august 1999. Endringstall

Sterk økning i barnehagesatsene

Satsene for egenbetaling i barnehagene økte med 6,4 prosent fra august i fjor til august i år. Fra januar til august i år økte satsene med 1,9 prosent. Private barnehager uten kommunal støtte hadde størst økning med 3,3 prosent.

Satsene i kommunale barnehager steg med 1,6 prosent i samme periode.

Husholdningene på Østlandet og i Nord-Norge har opplevd den største økningen i barnehagesatsene, med en vekst på henholdsvis 2,3 og 2,7 prosent fra januar til august. Den minste endringen finner man i Trøndelag.

Størst økning i de private barnehagene

De private barnehagene har økt sine satser over hele landet, men det er betydelige regionale forskjeller. Foreldre i Agder/Rogaland har opplevd en økning på 7,6 prosent de siste åtte månedene, mens på Østlandet og i Trøndelag økte satsene med henholdsvis 3,2 og 2,6 prosent. I regionene Vestlandet og Nord-Norge økte de private barnehagene sine satser i gjennomsnitt med drøyt 1 prosent.

Satsene for egenbetaling i de kommunale barnehagene viser moderate endringer. I Agder/Rogaland var satsene tilnærmet uendret i perioden fra januar til august, mens økningen i Trøndelag var i underkant av 1 prosent. De kommunale barnehagene på Øst- og Vestlan-

det hadde en noe større, men fortsatt svak, oppjustering av satsene. Satsene i Nord-Norge økte med 3 prosent. Nord-Norge er den eneste regionen som hadde sterkere vekst i satsene i de kommunale barnehagene enn i de private.

Tabell 1 Barnehagesatser. Endring i prosent

	Januar 1999- august 1999	August 1998- januar 1999	August 1998- august 1999	August 1997- august 1998
Kommunale og private barnehager				
Hele landet	1,9	4,4	6,4	3,4
Østlandet	2,3	5,2	7,6	3,7
Agder/Rogaland	1,5	2,0	3,5	2,2
Vestlandet	1,4	4,0	5,5	3,2
Trøndelag	1,2	5,0	6,3	3,5
Nord-Norge	2,7	5,0	7,8	3,3
Kommunale barnehager				
Hele landet	1,6	4,4	6,1	5,3
Private barnehager				
Hele landet	3,3	3,9	7,3	3,6

Harmonisert konsumprisindeks for Norge, per 15. august 1999

Nedgang i den harmoniserte indeksen

Den harmoniserte konsumprisindeksen falt med 0,5 prosent fra 15. juli til 15. august 1999. Nedgangen skyldes i hovedsak et kraftig augustsalg på klær og billigere matvarer. Prisoppgang på bensin trakk i motsatt retning.

Den harmoniserte konsumprisindeksen utarbeides for internasjonale prissammenligninger. Fra august i fjor til august i år (12-månedersveksten) steg den harmoniserte konsumprisindeksen med 1,7 prosent. Totalindeksen for august var 106,0 (1996=100).

Harmonisert konsumprisindeks for Norge og andre utvalgte land

	Endring i prosent				
	Mai-juni 1999	Juni-juli 1999	Juni 1998- juni 1999	Juli 1998- juli 1999	August 1998- august 1999
Norge	0,1	-0,3	2,1	1,7	1,7*
Sverige	-0,1	-0,5	0,4	0,2	...
Danmark	0,3	-0,3	1,9	2,0	...
Finland	0,0	-0,3	1,2	1,4	...
Tyskland	0,1	0,5	0,4	0,6	...
Storbritannia	-0,1	-0,7	1,4	1,3	...
EU	0,0	0,0*	1,0	1,1*	...
ØMU	0,0	0,2*	0,9	1,1*	...
USA ¹	0,0	...	2,0
Japan ¹

¹Nasjonal konsumprisindeks.
Kilde: Statistisk sentralbyrå og EUROSTAT.

Konsumprisindeksen, per 15. august 1999

Billigere klær og matvarer

Konsumprisindeksen falt med 0,3 prosent fra 15. juli til 15. august 1999. Nedgangen skyldes i hovedsak et kraftig augustsalg på klær samt billigere matvarer. Totalindeksen for august var 101,7 (1998=100). Konsumprisindeksen offentliggjøres i dag med blant annet nytt referanseår og ny klassifisering.

Konsumprisindeksen steg med 1,9 prosent fra august i fjor til august i år (12-månedersveksten).

Prisnedgangen på klær fra juli til august i år var på over 6 prosent, og i gjennomsnitt har prisene falt med over 10 prosent siden juni. Det ble registrert prisfall for de fleste klestyper. Sommersalget på klær fortsatte inn i august. Stor tilbudsaktivitet førte også til billigere skotøy og møbler fra juli til august.

Prisoppgang på bensin og helsetjenester samt høyere egenbetaling i barnehager trakk konsumprisindeksen opp.

Redusert prisvekst for matvarer

Prisene på matvarer viste i gjennomsnitt en nedgang på 1,1 prosent fra juli til august. Størst var nedgangen for en del grønnsaker og frukt. Det var også tilbud på enkelte oster sist måned. Siden august i fjor har prisstigningstakten på matvarer avtatt, og 12-månedersveksten er nå 2,3 prosent.

Drift og vedlikehold av transportmidler steg med 1,4 prosent fra juli til august i år, og det var i hovedsak bensin som ble dyrere. Bensinprisene har steget jevnt siden desember 1998 og er nå over 1 krone dyrere per liter. Fyringsoljer steg også siste måned. Oppgang i prisen på råolje kan sannsynligvis forklare det meste av prisoppgangen på bensin og fyringsoljer siden nyttår.

Prisen på tannlegetjenester har økt med noe over 2 prosent siden forrige måling. Også egenbetaling for private og kommunale barnehageplasser steg i august.

Ny klassifisering

Konsumprisindeksen offentliggjøres med "nye" undergrupper, ettersom det tas i bruk en ny internasjonal klassifisering av konsumet etter formål - COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose). Klassifiseringen vil gjøre det enklere ved internasjonale sammenligninger når den også blir tatt i bruk i andre land. Sammenligninger på tvers av statistikker nasjonalt vil også forenkles etter hvert som klassifiseringen

tas i bruk ("Konsumgrupperinger i offisiell statistikk" kommer i serien Notater). Fra januar 2000 vil også harmonisert konsumprisindeks bli publisert etter samme standard. Ny konsumklassifisering har 12 hovedgrupper mot tidligere 9.

Nytt referanseår

Siden september 1980 har konsumprisindeksen vært publisert med 1979 som referanseår (1979=100). Fra og med indeksen for august 1999 er dette endret til 1998 som referanseår (1998=100). Det er spesielt viktig å være klar over at historiske endringstall basert på nytt referanseår kan gi små avvik fra allerede publiserte endringstall. Årsaken er at Statistisk sentralbyrå følger tidligere prinsipper om å publisere konsumprisindeksen med bare én desimal. Den offisielle konsumprisindeksen fra og med januar 1979 til og med juli 1999 er fremdeles indeks med 1979=100. Utover dette innebærer endringen av referanseår ikke noe brudd i konsumprisindeksen.

Ny beregningsmetode i konsumprisindeksen

På det mest detaljerte nivået i konsumprisindeksen beregnes indeksene utelukkende basert på prisdata fordi det ikke eksisterer relevant informasjon om forbruket og endringer i dette. I tråd med internasjonale anbefalinger har Statistisk sentralbyrå fra og med augustindeksen tatt i bruk en metode hvor indeksene beregnes ved bruk av et geometrisk gjennomsnitt. Den nye metoden vil på en bedre måte enn tidligere fange opp husholdningenes tilpasning til endrede priser.

Endringer i prisindeks for detaljhandel

Fra og med augustindeksen er nye metoder tatt i bruk for denne prisindeksen. Beregningene bygger på aktuelle årlige omsetningstall fra den terminvise omsetningsstatistikken for varehandelen, noe som styrker relevansen i resultatene. Videre er indeksen bygget opp med bedrift som grunnleggende enhet, noe som gir en langt bedre konsistens med prinsipper og metoder på viktige bruksområder for denne prisindeksen, for eksempel detaljomsetningsindeksen.

Nye tabeller

I hovedsak beholdes dagens tabellstruktur med samme tabellhoder, men med nye forspalter i tråd med ny konsumklassifisering. Den tidligere tabell 8, indekstall for enkeltvarer og varegrupper, er nå splittet opp i to tabeller:

Tabell 8: varer

Tabell 9: varegrupper

Reviderte vekter i konsumprisindeksen

Vektene i konsumprisindeksen revideres i august hvert år på grunnlag av resultatene fra Statistisk sentralbyrås årlige forbruksundersøkelse. For perioden august 1999 til juli 2000 er vektene hentet fra forbruksundersøkelsene 1996, 1997 og 1998. Den eneste metodiske endringen knytter seg til behandlingen av selveiere, hvor en nå går over til å beregne en leie basert på observert husleie for tilsvarende bolig i leiemarkedet.

Konsumprisindeksen. 1998=100

	Indeks August 1999	Endring i prosent		
		Juli- august 1999	August 1998- august 1999	Januar- august 1998- januar- august 1999
Totalindeks.	101,7	-0,3	1,9	2,2
Matvarer og alkoholfrie				
drikkevarer	102,9	-1,1	2,0	3,6
Alkoholrikker og tobakk. . .	103,1	0,1	3,1	3,0
Klær og skotøy.	93,2	-5,5	-2,4	-1,1
Bolig, lys og brensel	100,8	0,1	1,6	1,6
Møbler og hush.artikler mv. .	101,1	-0,4	1,1	1,4
Helsepleie.	105,4	0,7	4,4	5,0
Transport	103,3	0,6	3,4	2,5
Post- og teletjenester	90,6	-0,1	-8,7	-5,8
Kultur og fritid	102,6	-0,3	2,4	2,3
Utdanning	103,0	-	4,6	4,6
Hotell- og restauranttjenester	102,9	0,5	2,2	3,9
Andre varer og tjenester	104,2	0,4	3,5	4,0

Prisindeks for førstegongsomsetning innanlands, per 15. august 1999

Olje løfter prisane innanlands

Totalindeksen auka med 0,2 prosent frå juli til august, og høgare prisar på råolje og raffinerte oljeprodukt ga dei største bidraga til utviklinga. 12-månadersauken frå august 1998 til august 1999 var på 2,1 prosent.

Gruppa brenselstoff, brenselolje og elektrisk kraft hadde ein prisauke på 1,3 prosent frå førre månad. Oppgang i prisane på råolje i august saman med auka prisar på raffinerte produkt står for mykje av stigninga. Gruppa hadde totalt ein sterkare oppgang frå juli til august i år enn i fjor, noko som resulterte i at 12-månadersauken gjekk opp til 10,7 prosent etter å ha vore 9,1 prosent i juli.

Dei fleste viktige gruppene viste stigning frå førre månad. Unntaket som også dempa oppgangen i totalindeksen noko var gruppa matvarer og levande dyr, som

viste ein nedgang på 0,7 prosent frå førre månad. Fallet kjem blant anna av at både haustslaktinga og innhaustinga av grønnsaker er godt i gang. I tillegg fell prisane på mange av dei importerte fruktene og på fiskeprodukt.

Gruppert etter sluttbruk gjekk prisane på varer til konsum ned med 0,1 prosent frå juli til august. Den sesongprega nedgangen er mindre no enn i fjor, noko som fører til at 12-månadersauken gjekk opp til 1,7 prosent etter å ha vore 1,4 prosent i juli. Det var berre ei lita endring i prisane på varer til investering.

Produsentprisindeksen, per 15. august 1999

Auka priser på oljeprodukt

Auka priser på oljeprodukt og råolje bidrog til at totalindeksen steig 0,5 prosent frå juli til august. Dette bringar 12-månadersendinga opp frå 3,4 til 4,0 prosent.

Den sterke auken må òg vurderast i samanheng med eit fall i prisane på same tid i fjor innafor oljeutvinning, bergverksdrift og industri.

Gjennomsnittleg pris på Brent Blend auka med knapt 4,5 prosent frå juli til august etter ein vekst på meir enn 20 prosent førre periode. For gruppa oljeutvinning og bergverksdrift medførte dette ein auke på 1,4 prosent og at 12-månadersveksten auka ytterlegare til 28,5 prosent.

Auka priser på raffinerte oljeprodukt gir vekst i industriprisane

Gruppa produksjon av kjemiske produkt, mineralolje-, kol-, gummi- og plastprodukt auka med 2,3 prosent denne månaden. Så å seie alle oljeprodukta hadde ein auke. På London Spot Markets auka til dømes blyfri bensin med meir enn 15 prosent, medan tung fyringsolje auka med over 20 prosent. Dette pressar 12-månadersendinga opp til 8,7 prosent.

12-månadersendinga er òg påverka av ein negativ bane for prisane på råolje og dei raffinerte oljeprodukta i fjor. For råolje gjekk til dømes 12-månadersendinga ned med meir enn 34 prosent i august 1998. Ein auke no på heile 70 prosent må vurderast mellom anna på denne bakgrunn.

Saman med oljeprodukta medverkar auka priser på metall til vekst i industriprisane. Det var spesielt prisane på ikkje-jernhaldige metall som hadde ein auke. I motsett retning trekkjer lågare priser på næringsmiddel. Her var det ulike kjøtvarer som gav det sterkaste bidraget.

Alt i alt hadde industriprisane ein vekst på 0,5 prosent frå juli til august. Dette er det same som førre månad, men grunna ein nedgang i fjor auka 12-månadersveksten til 2,0 prosent.

Norge et innvandringsland siden 1971

I 1971 ble Norge etablert som innvandringsland, med en nettoinnflytting på 6 600. I alle år etter det, unntatt ett, har det flyttet klart flere til Norge enn fra. I 1998 ble det satt ny rekord med en nettoinnvandring på vel 13 800.

Riktignok ble den nye tidsalderen med flere innflyttinger enn utflyttinger innledet allerede i 1967, men først i 1971 ble omfanget markert og vedvarende. Aldri før hadde det vært større netto innflytting til Norge i løpet av ett år. Tallet kan være noe påvirket av den oppryddingen i folkeregistreringen som skjedde i forbindelse med folketellingen 1970, men det forandrer ikke det faktum at det ble etablert et nytt nivå for nettoinnvandringen til Norge. Økningen skyldtes i første rekke innflytting fra Asia (særlig Pakistan) og Afrika.

Helt fram til 1985 lå nettoinnflyttingen nokså stabilt på 4 000-5 000 personer årlig. I 1986 begynte ei ny tid med store svingninger i flyttebalansen, og et gjennomsnittlig høyere nivå på nettoinnflyttingen.

Asylsøkertopp i 1987

En betydelig økning i tallet på asylsøkere fant sted i 1987, og innflyttingsoverskuddet det året kom opp mot 13 800. Også i 1988 ble nettoinnflyttingen svært høy i forhold til det som hadde vært vanlig siden 1971. I 1989 snudde det imidlertid totalt, og vi opplevde det eneste året siden 1970 med netto utvandring. Hovedforklaringen var at mange nordmenn drog fra norsk lavkonjunktur for å finne arbeid i en svensk økonomi som gikk for fullt.

Stor innflytting på slutten av århundret

1990 var et år med lavt nivå på nettoinnflyttingen. I 1993 kom nettoinnvandringen imidlertid på nytt nesten helt opp på det høye 1987-nivået. Det var de bosniske flyktningene som gjorde utslaget.

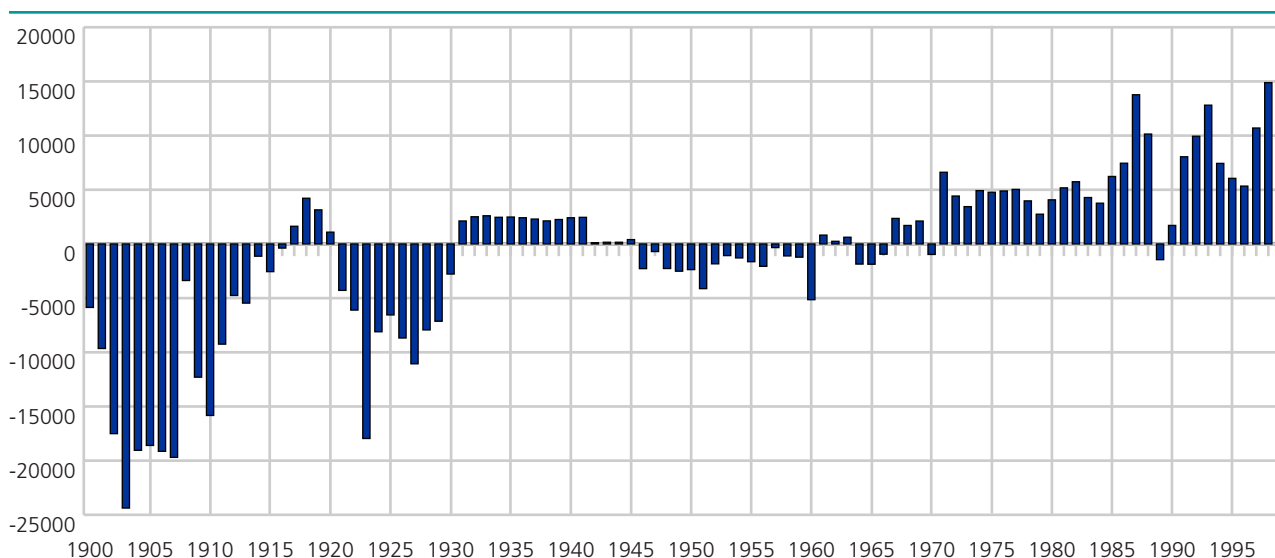
De tre årene etter 1993 sank nettoinnflyttingen hvert år ned mot et nivå som var vanlig i den stabile perioden på 1970-tallet, for så å snu brått i 1997. Året etter ble innflyttingsrekorden fra 1987 tangert. Stor tilstrømming av svensker er den viktigste enkeltårsaken til de høye tallene for 1997 og 1998.

Skal en dømme etter tall for første halvår 1999, kan det siste året i dette årtuset bli året med størst innvandring til Norge, både brutto og netto og i forhold til folketallet. De siste ti årene vil på tilsvarende måte overstige noe annet tiår. Nettoinnflyttingen kan bli vel 90 000 i denne perioden. Vi vet ennå ikke hvordan det siste halvåret i 1999 vil arte seg, derfor kan ikke tallene bli nøyaktige.

Startet med utvandring til Amerika

Det århundret vi er i ferd med å legge bak oss kan fra et innvandringssynspunkt deles i omtrent tre like deler. Det begynte med en utvandringssølge til Amerika. Fra

Nettoinnvandring til Norge. 1900-1999¹

¹ Verdien for 1999 er fiktiv.

1900 til 1930 utvandret det 259 400 flere personer enn det innvandret. De neste 40 årene var utslagene relativt små og nettoutflyttingen bare på 800 personer i alt. I perioden fra og med 1971 til 2000 vil det så kanskje komme til å flytte inn 190 000 flere enn det flytter ut. Grovt sett kan vi si at tre fjerdedeler av den befolkningen som Norge mistet på grunn av utvandring i den første tredelen av århundret, blir "erstattet" i den siste tredelen.

Kilde

NOS Historisk statistikk 1994

NOS Befolkningsstatistikk 1997, hefte III

Vassenden, Kåre (1997): Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de? Statistiske analyser 20

Aktuelle befolkningstall 4,5 og 7 i 1998 og 8 i 1999

Ny statistikk i uke 37

- 13.09. Campingstatistikk, juli 1999
- 13.09. Hyttegrendstatistikk, juli 1999
- 13.09. Kommunalt avløp. Hydraulisk kapasitet, rensemetoder

- 14.09. Finansinstitusjoner, 2. kv. 1999

- 15.09. Fergetransport mellom Norge og utlandet, juli 1999
- 15.09. Utenrikshandelen med varer, august 1999

- 16.09. Godstransport med lastebil over grensen, 2. kv. 1999

- 17.09. Hjortevilt. Registrert avgang utenom ordinær jakt, 1998/99
- 17.09. Omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning, mars/april 1999
- 17.09. Registrert avgang av store rovdyr og ørn, 1998/99

